

خبرنامه

بسمه تعالی

پژوهشکده علوم گیاهی

(داخلی)

تابستان ۸۱

شماره ۱

در این شماره می خوانیم

۱	سرمقاله
۱	تاریخچه
۲	امکانات
۳	بانک بذر
۳	آزمایشگاه‌ها
۴	خبرهای تازه
۴	ارتباطات علمی بین المللی

سرمقاله

خداوند را سپاس می گوئیم که این توفیق را به ما ارزانی داشت تا اولین شماره خبرنامه پژوهشکده علوم گیاهی را در سال ۱۳۸۱ منتشر نماییم. در اولین شماره نشریه سعی و تلاش براین بوده که بطور اجمال پژوهشکده علوم گیاهی به دانشجویان، دانش پژوهان و همکاران گرامی معرفی شود. یافته های جدید علمی در زمینه های مختلف و گزارش مختصری از فعالیتهای علمی انجام گرفته در این مرکز از اهم مطالبی است که در شماره های بعدی منتشر خواهد شد. یقین داریم در این نشریه نواقص و کاستیهایی وجود دارد که امیدواریم دقت نظر و همکاری سازنده همکاران محترم و دانشجویان عزیز ما را در هرچه پربار کردن این مجموعه یاری نماید.

تاریخچه مختصری از پژوهشکده

تاریخچه این پژوهشکده به زمانی باز می گردد که هرباریوم دانشگاه در سال ۱۳۶۰ با هدف مطالعه رستنیهای استان خراسان فعالیت خود را آغاز نمود و در سال ۱۳۷۰ به گروه پژوهشی هرباریوم تبدیل شد. در سال ۱۳۷۸ در راستای اهداف دانشگاه مبنی بر توسعه واحدهای پژوهشی، طرح توسعه این واحد به پژوهشکده علوم گیاهی به شورای گسترش آموزش عالی پیشنهاد شد و در سال ۱۳۷۹ از سوی این شورا مورد تصویب قرار گرفت.

هم اکنون پژوهشکده علوم گیاهی دارای سه گروه پژوهشی بقولات، گیاهان زینتی و هرباریوم می باشد که با مراکز، سازمان ها، دانشگاهها و مؤسسات دولتی و خصوصی در زمینه های مختلف آموزشی و پژوهشی همکاری مستمر و نزدیکی دارند. اجمالاً

اهداف این گروهها به شرح ذیل می باشند.

اهداف گروه های پژوهشی

۱- اهداف گروه پژوهشی هرباریوم

- طراحی و انجام پروژه های تحقیقاتی در زمینه پوشش گیاهی استان خراسان.

- بهبود و بهینه سازی روش های تولید گیاهان زینتی.
- استفاده از بیوتکنولوژی در تولید گیاهان زینتی.
- طراحی و ایجاد باغ گیاهشناسی در محوطه پردیس دانشگاه.

امکانات پژوهشکده علوم گیاهی

۱ - کتابخانه:

این واحد از سال ۱۳۶۲ فعالیت خود را آغاز کرده است و هم اکنون دارای هزار جلد کتاب فارسی و نهمصد جلد کتاب خارجی، ۴۱ عنوان مجله فارسی، ۳۰ عنوان مجله انگلیسی و ۵۸ مورد گزارش علمی می باشد.

ضمناً تعداد ۱۴ جلد پایان نامه تحصیلات تکمیلی که با همکاری محققین این واحد نگارش یافته است در این کتابخانه موجود می باشد.

۲ - واحد رایانه:

این واحد دارای ۱۰ دستگاه رایانه، شش دستگاه چاپگر و یک دستگاه اسکنر می باشد. امکان استفاده از اینترنت برای اعضاء هیأت علمی از طریق TVRO و کارشناسان از طریق PROXY مهیا می باشد.

- اعزام گروه های تحقیقاتی به کلیه نقاط استان برای جمع آوری نمونه های گیاهی.
- شناسایی و نامگذاری گیاهان جمع آوری شده.
- رایانه ای کردن اطلاعات هر بار یوم.
- تهیه فیلم، عکس و اسلاید از پوشش گیاهی و گیاهان مناطق مختلف استان.
- همکاری با دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده های علوم پایه، کشاورزی و داروسازی دانشگاهها.

- برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت و کارگاه آموزشی در راستای اهداف پژوهشکده.
- ایجاد ارتباط و همکاری با سایر هر بار یومهای استان، ایران و جهان.
- تدوین فلور خراسان.

۲- اهداف گروه پژوهشی بقولات

- مطالعه خصوصیات زراعی، اکوفیزیولوژیکی و ژنتیکی بقولات به منظور بهبود تولید و ثبات عملکرد.
- مطالعه اثرات تنش های مختلف محیطی بر تولید و عملکرد بقولات.
- بررسی جنبه های مختلف همزیستی در بقولات.
- تحقیق در زمینه بقولات به منظور پایداری تولید در سیستم های زراعی.
- پذیرش دانشجو بطور مشترک با دانشکده های کشاورزی .
- کاربرد بیوتکنولوژی و کشت بافت در اصلاح بقولات.

۳- اهداف گروه پژوهشی گیاهان زینتی

- بهره گیری از ذخایر ژنتیکی و تنوع گونه های موجود در کشور.
- اهلی سازی و معرفی گونه های جدید گیاهان زینتی.
- مطالعه و بررسی بهبود کیفیت در گیاهان زینتی.

۳- واحد سمعی و بصری:

این واحد تهیه فیلم، عکس و اسلاید از گیاهان و پوشش گیاهی استان را بر عهده دارد. در این واحد ۲۷ کاست ویدیویی از پوشش گیاهی استان، ۱۴۲ قطعه عکس و ۹۳۰ اسلاید از نمونه های گیاهی موجود می باشد.

آزمایشگاه ها:

در حال حاضر پژوهشکده علوم گیاهی دارای سه آزمایشگاه گیاهشناسی، فیزیولوژی تنشها و کشت بافت و بیوتکنولوژی می باشد.

کار تجهیز و راه اندازی این آزمایشگاهها از سال ۱۳۷۸ شروع شده و هم اکنون بخش عمده ای از وسایل و تجهیزات مورد نیاز تهیه و یا سفارش داده شده اند.

هرباریوم (مخزن گیاهان):

در این قسمت حدود سی هزار نمونه گیاهی جمع آوری شده از استان خراسان بر اساس اصول علمی در قالب ۱۴۶ خانواده، ۸۶۴ جنس و حدود ۱۷۰۰ گونه نگهداری می شود. از این نمونه ها تا کنون ۲۴۰ گونه برای خراسان، ۳۵ گونه برای ایران و ۴ گونه برای دنیا جدید می باشند.

بانک بذر

بانک ژن یا بانک بذر یکی از بخشهای ضروری پژوهشکده می باشد که از سال ۱۳۷۴ فعالیت خود را آغاز کرده است و در حال حاضر دارای قریب به ۶۵۰ نمونه نخود و ۳۵۰ نمونه عدس می باشد که توسط همکاران گروه بقولات از سرتاسر ایران و تعدادی نیز از ایکاردا و سایر نقاط دنیا جمع آوری شده است.

مشخصات کامل بذور عدس موجود در بانک بذر استخراج شده و در دفترچه ای تحت عنوان (راهنمای بانک بذر عدس) جهت استفاده علاقه مندان تهیه شده است و در مورد بذور نخود نیز این کار در حال انجام است.

خبرهای تازه

۱ - در سال ۱۳۸۰ هرباریوم دانشگاه فردوسی مشهد با عنوان FUMH در فهرست هرباریومهای دنیا به ثبت رسید که اطلاعیه آن در شماره ۴۵ نشریه Taxon چاپ شده است.
۲ - سه تن از دانشمندان گیاهشناس کشور روسیه مهمان پژوهشکده بودند که در طی سه روز اقامت در مشهد کلیه نمونه های خانواده چتریان و برخی از گون های خراسان را نامگذاری کردند. حاصل این همکاری شناسایی ۷ گونه جدید برای ایران و ۱۳ گونه جدید برای خراسان بوده است.

۳ - گونه ای گون که از شمال کاشمر توسط محققین پژوهشکده جمع آوری شده بود توسط آقای دکتر معصومی به پاس زحمات آقای حسن زنگویی کمک کارشناس گروه پژوهشی هرباریوم به عنوان گونه

ای جدید به نام آستراگالوس زنگوئیانوس معرفی شد که مقاله آن در جلد ۹ شماره ۱ ژورنال گیاهشناسی ایران به چاپ رسیده است.

تازه های انتشارات:

۱ - اصلاح حبوبات سرمادوست برای تحمل به تنشها
نویسنده: M.C.Saxena, K.B.Sing

مترجمان: دکتر عبدالرضا باقری، مهندس احمد نظامی، مهندس مسعود سلطانی
سال انتشار: ۱۳۷۹

۲ - زراعت و اصلاح لوبیا:

مترجمان: دکتر عبدالرضا باقری، مهندس علی اکبر محمودی، مهندس فرخ دین قزلی
مؤلف: A.V. Schoonhoven, O. Veysest

۳ - اختلالات عناصر غذایی در گیاهان
زینتی و غیر مثمر
نویسنده: B. Werner

مترجمان: دکتر عبدالرضا باقری، مهندس احمد نظامی

۴ - آب و هوا و عملکرد گیاهان زراعی
نویسنده: Peter و Gay

مترجمان: دکتر محمد کافی، مهندس علی گنجعلی، مهندس احمد نظامی و مهندس بهرام شریعتمدار
سال انتشار: ۱۳۷۹

۵ - The Herbaria of the World
گرد آورنده: مهندس سید سعید حجت

ارتباط علمی و بین المللی

این مرکز با سازمانها و مؤسسات مختلفی نظیر وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات کشاورزی، معاونت امور دام و منابع طبیعی)، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان هواشناسی، سازمان پژوهش های علمی و صنعتی، دانشکده های علوم پایه، کشاورزی و داروسازی دانشگاههای کشور، شرکت های خصوصی و افراد علاقه مند در زمینه های آموزشی و پژوهشی همکاری مستمر یا نزدیکی داشته است. به منظور تبادل نظر و همکاری بین دانشگاه مختومقلی ترکمنستان و دانشگاه فردوسی مشهد یکی از محققین این مرکز در سال گذشته به کشور ترکمنستان عزیمت نمود.